

BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının - COP29-un Azərbaycanla keçirilməsini haqqı olaraq ölkəmizin "yaşıl iqtisadiyyat"a keçid strategiyasının məntiqi davamı hesab edirlər. Hazırkı işlərinin yüksək səviyyədə aparılması Azərbaycanın üzərinə düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirəcəyinə zəmanət verdiyi qeyd olunur.

Prezident İlham Əliyevin 2024-cü ili "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan etməsi Azərbaycanın davamlı inkişaf istiqamətindəki global söylərin önündə olmasına sadıqlığını nümayiş etdirən strateji addımdır. COP29-a hazırlıqla bağlı isə Prezidentin müvafiq sərəncamı ilə Təşkilat Komitəsi yaradılıb, əlaqədar qurumlar səfərbər edilib.

Bərpaolunan enerji ilə və COP29-la bağlı məsələlər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevin Çinin "Phoenix" telekanalına müsahibəsində də geniş yer alıb. Son illər Azərbaycanda qeyri-neft iqtisadiyyatının inkişafına diqqət yetirildiyi və iqtisadi şaxələnməyə nail olunduğu qeyd edilib. Ölkəmizdə yaradılan bərpaolunan enerji stansiyalarından bəhs olunub. Bildirilib ki, bu, Çinlə Azərbaycan arasında "yaşıl enerji" sahəsində əməkdaşlıqda mühüm mərhələdir.

Müsahibədə bu il Azərbaycanda keçiriləcək COP29-a da toxunulub, ötən konfransda irəliləyiş əldə olunmayan iqlimin maliyyələşdirilməsi məsələsinin Bakıdakı tədbirdə əsas mövzuya çevriləcəyi qeyd edilib.

COP29 Azərbaycanın qazıntı yanacağına sahib olan ölkə kimi qətiyyətini, eyni zamanda diplomatik və siyasi cəsarətini nümayiş etdirir. Bununla bağlı Prezidentin köməkçisi deyib: "Bu, həmçinin bizim güclü və qəti iradəmizi göstərir. Azərbaycan göstərdi ki, biz qərarlıyıq,

karbohidrogen ehtiyatları ilə yanaşı, həm də "yaşıl enerji"nin tərəfdarı olmaq istəyirik və bu konsepsiyaya töhfə verməyə hazırıq".

"Yaşıl enerji"nin inkişafı və onun dünya bazarlarına çıxarılması hazırda ölkəmizin enerji siyasətinin prioritetidir. Odur ki, COP29 vasitəsilə bütün dünya gündəliyimizin "yaşıl enerji" ilə bağlı olduğunu daha aydın görərik. Bu tədbir evsahibliyi etmək qərarı Azərbaycanın iqlim dəyişikliyi ilə mübarizəyə sadıqlığını nümayiş etdirməklə yanaşı, təkə ənənəvi enerji resurslarına deyil, həm də "yaşıl texnologiya"lar sahəsində özünü regional lider kimi təqdim etmək üçün əlverişli imkan yaradır. Asiya, Çin, Türkiyə və Yaxın Şərq üzrə pakistanlı ekspert Məhəmməd Əli Paşa bununla bağlı belə deyir: "COP29-da beynəlxalq "yaşıl enerji" sazişləri qarşısında əhəmiyyətli iqtisadi imkanlar və artan

bazar çıxışı mövcuddur. Azərbaycan bu əməliyyatlardan irəli gələn müəhim layihələrdə iştirak edə bilsə, global enerji dünyasında rəqabət qabiliyyətini artırma biləcəkdir. Ölkələrin davamlı enerji təşəbbüslərinə inteqrasiyası təkə ekoloji məqsədlərə nail olmağa kömək etmir, həm də Azərbaycanı inkişaf etməkdə olan sektorda əlverişli mövqeyə qoyur, inkişafı təşviq edir, daha dayanıqlı gələcəyə davamlı enerji mənzərəsi yaradır. "Yaşıl enerji" təşəbbüsünün COP29-da kəşiməsi Azərbaycanın iqtisadi mövqeyini gücləndirməsi və global miqyasda davamlı təcrübələrə sadıqlığını nümayiş etdirməsi üçün strateji fürsətdir".

İqlim dəyişikliyi ilə mübarizə istiqamətində biz nə edirik? Ekspertlər ölkəmizin "yaşıl təşəbbüs"lərə üstünlük verdiyini yüksək dəyərləndirirlər. Göstərilər ki, Azərbaycanın bərpaolunan enerjiyə keçidi təşviq

etmək öhdəliyi iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə üzrə global söylərə uyğun olaraq, proaktiv mövqə nümayiş etdirərək, ənənəvi qalıq yanacaqlardan "yaşıl enerji"yə strateji keçidi ifadə edir. Enerji səmərəliliyi və dayanıqlı kənd təsərrüfatı təcrübələrinə diqqət Azərbaycanın inteqrasiya olunmuş ətraf mühitin idarə edilməsinə sadıqlığını vurğulayır. Hökumət "yaşıl enerji"ni fəal şəkildə təşviq edərkən təkə global iqlim gündəliyinə töhfə verməklə kifayətlənmir, həm də Azərbaycanı daha dayanıqlı gələcək üçün ekoloji cəhətdən şüurlu siyasət həyata keçirən fəal liderə çevirir.

Hazırda global enerji gündəmi qalıq yanacaqlardan bərpaolunan mənbələrə və digər qeyri-karbohidrogen enerji mənbələrinə keçidə yönəlib. Odur ki, COP29 "yaşıl enerji" sövdələşmələri, beləliklə, daha böyük iqtisadi imkanlar və daha geniş bazarlara çıxış təklif edə bilər. Azər-

baycanın bu cür diqqətəlayiq layihələrə qoşulması onun enerji sektorunun dünya miqyasında daha rəqabətqabiliyyətli olmasına kömək edəcəkdir. Ümumiyyətlə isə, "yaşıl keçid"in ölkələrin iqtisadi inkişafına, o cümlədən yeni iş yerlərinin yaradılmasına təsiri necə olacaq? Yuxarıda adıçəkilən pakistanlı ekspert Məhəmməd Əli Paşanın fikrincə, bu keçid davamlı olaraq xalis sıfır iqtisadiyyata keçidə mane olan ixtisaslı işçi çatışmazlığı şəklində potensial "dar boğaz"ı müəyyən edir, iqlim dəyişikliyi və ətraf mühitin deqradasiyası ilə üzlaşmaq üçün global ehtiyacı vurğulayır. Dünya innovativ və ekoloji cəhətdən təmiz həllər ehtiyacı ilə üzlaşdıyından transformasiya global miqyasda sənaye istehsalına, istehlaka və enerji təchizatına nüfuz edərək cəmiyyətin müxtəlif aspektlərinə təsir göstərəcəkdir.

Vacib bir məsələ kimi o da vurğulanır ki, keçid dövrü işçilərin yeni peşələrə və sənaye sahələrinə keçməsi ilə yerli əmək bazarlarının əhəmiyyətli dərəcədə yenidən qurulmasını tələb edəcəkdir. Rəqəmsallaşma və demografik dəyişiklik kimi paralel meqatrendlər tərəfindən şiddətlənən bu dəyişiklik məşğulluğun coğrafiyasını və işin xarakterini dəyişəcəkdir: "Təhlil yeni iş imkanlarının ortaya çıxmasını, xüsusilə ekoloji cəhətdən həssas sektorlarda bəzi mövcud vəzifələrin qaçılmaz şəkildə itirilməsini və sənayelər üzrə bacarıq tələblərinin ümumi dəyişməsinə proqnozlaşdırır. Bu problemləri həll etməkdən ötrü işçi qüvvəsini inkişaf edən əmək bazarının tələb etdiyi bacarıqlarla təchiz etmək üçün təhsil və təlim proqramlarına yenidən baxılma təklif olunur".

Bundan əlavə, yerli strategiyanın əhəmiyyəti, xüsusilə kiçik və orta sahibkarlıq üçün "yaşıl iqtisadiyyat"a keçid üçün daha geniş milli siyasəti tamamlayan yerli iqtisadi inkişaf təşəbbüslərinə və biznesə dəstək proqramlarına ehtiyac olduğu gündəmə gəlir.

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*

Azərbaycan.- 2024.- 31 mart, № 66.- S.2.